

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.03.2007, sp. zn. 25 Cdo 1081/2005, ECLI:CZ:NS:2007:25.CDO.1081.2005.1

Číslo: 3/2008

Právní věta: Překážka zahájeného řízení či věci pravomocně rozsouzené nastává při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu jen v případě, že stejný oprávněný se domáhá nařízení výkonu rozhodnutí postižením téhož účtu povinného v době, kdy ještě trvají účinky postižení účtu podle § 307 odst. 2, 3 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2007

Spisová značka: 25 Cdo 1081/2005

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 13 předpisu č. 82/1998Sb.
§ 303 předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Náchodě rozsudkem ze dne 20. 5. 2004 zamítl žalobu, již se žalobce proti státu domáhal zaplacení částky 293 027,90 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem soudu v exekučním řízení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při svém rozhodnutí vycházel ze zjištění, že usnesením ze dne 5. 5. 2000, které nabylo právní moci dne 27. 7. 2000, nařídil tamní soud výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného - nyní žalobce - k vymožení pohledávky oprávněného podle vykonatelného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 2. 1999 a usnesením ze dne 5. 9. 2000, podle dalšího návrhu téhož oprávněného nařídil podle téhož exekučního titulu výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z jiného účtu téhož povinného; v tomto usnesení bylo nesprávně uvedeno křestní jméno oprávněného a tato vada byla následně odstraněna opravným usnesením ze dne 23. 11. 2000. Na základě usnesení ze dne 5. 5. 2000 byla z účtu žalobce, vedeného u K. banky, a. s., N., na účet oprávněného uhrazena částka 280 427,90 Kč (a na účet právního zástupce částka 12 600 Kč) a podle usnesení ze dne 5. 9. 2000 byla z účtu žalobce vedeného u K. banky, a. s., na účet oprávněného uhrazena částka 1 251 992,81 Kč (a na účet právního zástupce částka 68 620 Kč). Exekuční titul ukládal povinnému (v tomto řízení žalobci) povinnost zaplatit oprávněnému částky 230 947,50 Kč a 599 308,80 Kč s příslušenstvím. Částka 293 027,90 Kč, kterou žalobce v tomto řízení požadoval na náhradě škody, jež mu byla způsobena nesprávným úředním postupem soudu, byla z jeho účtů odepsána dvakrát - 19. 9. 2000 a poté i 6. 11. 2000 (zahrnuta v částce 1 251 992,81 Kč). Soud dospěl k závěru, že nesprávné

označení oprávněného je písařskou chybou v rozhodnutí, nikoliv nesprávným úředním postupem či nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 a § 13 zákona č. 82/1998 Sb., a vzniklý „přeplatek“ není důsledkem chyby soudu, nýbrž toho, že byla vedena dvě exekuční řízení. Exekuční řízení je však ovládáno dispoziční zásadou, a bylo proto na jeho účastnících, aby sledovali platby, k nimž dochází, a podali návrh na částečné zastavení exekučního řízení.

K odvolání žalobce K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 25. 1. 2005 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se plně ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně a shodně s ním dovedl, že není dána odpovědnost státu za škodu způsobenou žalobci. Pokud škoda měla být způsobena vyhotovením nesprávného usnesení, předpokladem pro vznik odpovědnosti je, aby toto rozhodnutí bylo zrušeno, což se v daném případě nestalo (§ 8 zákona č. 82/1998 Sb.), a postup soudu nelze charakterizovat ani jako nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb. Oběma účastníkům bylo známo, že pro vymožení téže pohledávky je vedeno ještě jiné řízení, a bylo proto na nich, jakmile byla odepsána z účtu povinného exekučovaná částka a zároveň probíhala další exekuce, aby podali návrh na zastavení exekuce s tím, že pohledávka oprávněného zanikla splněním (§ 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř.).

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., a podává je z důvodu podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatel považuje za podstatné, aby Nejvyšší soud vyslovil závazný právní názor ve vztahu k povinnosti soudu vést exekuci toliko v rozsahu směřujícím k uspokojení nároku oprávněného, a to bez ohledu na postoj strany povinné. Dovolatel považuje závěry soudů obou stupňů za rozporné nejen s platnou úpravou procesního práva, ale zejména se samotnými ústavními principy ochrany základních lidských práv a svobod, zejména čl. 2 odst. 2, čl. 4 odst. 4 a čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Poukazuje na to, že nesprávný úřední postup soudu jednoznačně specifikoval nikoliv jako pouhou písařskou chybu či překlep, ale jako soubor činností prováděných v rámci exekuce, a dovozuje, že soud právě s ohledem na písařskou chybu neregistroval tzv. duplicitní výkon rozhodnutí a prováděl pro identickou pohledávku výkon rozhodnutí dvakrát. I v této činnosti je podle dovolatele třeba spatřovat chybný postup soudu, neboť v souladu s § 304 o. s. ř. bylo povinností soudu, aby rozhodl o pořadí, v jakém bude z jednotlivých účtů pohledávka oprávněného odepisována. Poukazuje dále na povinnosti soudu podle § 263 o. s. ř. nařídít výkon rozhodnutí jen v takovém rozsahu, jenž oprávněný navrhl a jenž stačí k jeho uspokojení, a na § 265 o. s. ř. o tom, že o provedení výkonu rozhodnutí se postará soud. Má za to, že je věcí soudu, aby organizoval svůj chod tak, aby identita jím prováděných výkonů rozhodnutí byla nepochybná a přehledná, a není možné tuto povinnost přesouvat na účastníky řízení. Navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř., dospěl k závěru, že dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné pro zásadní právní význam napadeného rozhodnutí (§ 237 odst. 3 o. s. ř.), v němž je řešena otázka souběhu dvou výkonů rozhodnutí pro vymožení téže pohledávky, jež v rozhodování dovolacího soudu nebyla zatím vyřešena.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nesprávný úřední postup okresního soudu, v jehož důsledku byla z účtu žalobce odepsána tatáž částka, spatřuje dovolatel v souboru činností soudu, prováděných v řízení o výkon rozhodnutí, zejména v tom, že soud neregistroval tzv. duplicitní výkon rozhodnutí a pro tutéž pohledávku

oprávněného, přiznanou stejným exekučním titulem, nařídil proti němu podruhé výkon rozhodnutí stejným způsobem.

Nesprávným úředním postupem ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb. se rozumí porušení pravidel předepsaných právními normami pro činnost státního orgánu nebo porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu (srov. R 73/2006).

Zásadně je třeba vycházet z toho, že stejnou pohledávku (přiznanou exekučním titulem) může oprávněný vymáhat při výkonu rozhodnutí více způsoby zároveň (§ 263 odst. 2 o. s. ř.) s tím, že návrhy může podat buď současně, nebo postupně. Jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí stanoví zákon v § 258 o. s. ř., přičemž příkázání pohledávky z účtu u banky nebo jiného peněžního ústavu (§ 303 a násl. o. s. ř.) je jedním ze způsobů, jakým lze výkon rozhodnutí provést. Vymáhá-li oprávněný pohledávku postupem podle § 303 a násl. o. s. ř., může požadovat nařízení výkonu rozhodnutí ve vztahu k více účtům u stejného nebo jiného peněžního ústavu a návrhy může rovněž podat buď zároveň (ve stejné době), nebo postupně.

Obecná právní zásada „ne bis in idem“, tedy jak překážka věci zahájené (§ 83 odst. 1 o. s. ř.), tak překážka věci pravomocně rozsouzené (§ 159a o. s. ř.), samozřejmě platí i v řízení o soudní výkon rozhodnutí. „Toutéž věcí“ ve smyslu § 83 a § 159a o. s. ř. se pro účely řízení o výkon rozhodnutí rozumí stejný způsob výkonu (srov. § 257, § 258 odst. 1 o. s. ř.) na též předmět výkonu uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro pohledávku (její část) prisouzenou stejným exekučním titulem (srov. např. R 21/1981, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. [20 Cdo 1591/2004](#)), přičemž předmětem výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky se rozumí tentýž účet povinného. Překážka věci zahájené či pravomocně rozsouzené nastává proto při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu jen v případě, že stejný oprávněný se domáhá nařízení výkonu rozhodnutí postižením téhož účtu povinného v době, kdy ještě trvají účinky postižení účtu podle § 307 odst. 2, 3 o. s. ř.

V projednávané věci oprávněný podal postupně dva návrhy na nařízení výkonu rozhodnutí k vydobytí téže pohledávky z různých účtů povinného, byť u téže banky, a soud oba výkony nařídil.

Usnesením ze dne 5. 5. 2000 na základě návrhu oprávněného byl nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtů žalobce vedených u K. banky, a. s., a podle dalšího návrhu oprávněného byl usnesením ze dne 5. 9. 2000 nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu žalobce, vedeného rovněž u K. banky, a. s. Z pohledu ustanovení § 263 o. s. ř. postupoval soud v souladu se zákonem, když v obou případech nařídil výkon rozhodnutí v rozsahu, nepřesahujícím ani návrh ani titul; každý z nich byl pak proveden odepsáním z jiného účtu žalobce, byť vedeného u stejného bankovního ústavu.

Vzhledem k tomu, že pro řízení o výkon rozhodnutí platí dispoziční zásada, jak správně uvedly soudy obou stupňů, a při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí soud zásadně vychází z tvrzení oprávněného o tom, zda a v jakém rozsahu mu povinný plnil, a není ani oprávněn toto zkoumat, nařízením dalšího výkonu rozhodnutí pro tutéž pohledávku soud nepochybil. Zánik vymáhané pohledávky splněním může být totiž uplatněn jen jako důvod zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 o. s. ř. (srov. R 69/1965, R 21/1981). To, co bylo sraženo v jednom výkonu rozhodnutí, je důvodem pro zastavení dalšího výkonu rozhodnutí, nařízeného ve prospěch téže pohledávky, a je věcí povinného, aby se postaral, aby celkem nebylo sraženo více, než kolik činí vymáhaná pohledávka.

Vzhledem k tomu, že soud může zastavit výkon rozhodnutí jen na návrh, a bez návrhu jen tehdy, dozví-li se o důvodu zastavení, nemůže být nesprávným úředním postupem, jestliže soud výkon rozhodnutí byť i jen částečně nezastavil. Peněžní ústav totiž neoznamuje soudu, že byl výkon

rozhodnutí příkázáním pohledávky proveden. Řízení o výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu končí u soudu nařízením výkonu rozhodnutí a doručením vyznění o právní moci usnesení o nařízení výkonu oprávněnému a peněžnímu ústavu. Výkon rozhodnutí pak provede peněžní ústav odepsáním vymáhané pohledávky z účtu a jejím vyplacením oprávněnému (§ 305, § 307 o. s. ř.). Posouzení, zda lze výkon rozhodnutí provést, náleží proto peněžnímu ústavu, a vzhledem k tomu, že soud neprovádí vlastní výkon rozhodnutí odepsáním z účtu a vyplacením odepsané pohledávky oprávněnému, není před vydáním usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí povinen zjišťovat, zda a v jakém rozsahu byla pohledávka oprávněného uspokojena v předchozím vykonávacím řízení.

Nepřesnost v křestním jménu oprávněného v usnesení ze dne 5. 9. 2000 pak neměla na postup soudu vliv ani nebránila žalobci podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí v rozsahu, v jakém již byla pohledávka oprávněného uspokojena.

Ani ostatní námítky dovolatele nejsou důvodné. Jak vyplývá z obsahu spisu, soud - podle provedené lustrace - registroval tzv. „duplicitní“ výkon rozhodnutí, tedy další řízení o výkon rozhodnutí vedené mezi týmiž účastníky. Ustanovení § 263, § 265 o. s. ř., na něž dovolatel poukazuje, neukládá soudu zkoumat před nařízením výkonu rozhodnutí, zda a v jakém rozsahu již zanikla vymáhaná pohledávka oprávněného splněním, nýbrž ustanovení § 263 odst. 1 o. s. ř. znamená pouze tolik, že soud nemůže nařídit výkon rozhodnutí ve větším rozsahu, než oprávněný navrhl, a nemůže překročit ani rozsah plnění, jež oprávněnému přiznává vykonávané rozhodnutí. Ustanovení § 263 odst. 2 o. s. ř. pak neupravuje „souběžný“ výkon rozhodnutí, jak se domnívá dovolatel, nýbrž výkon rozhodnutí více způsoby zároveň (srov. § 258 o. s. ř.). Dovolatel si nesprávně vykládá ustanovení § 265 o. s. ř., které stanoví, že po nařízení výkonu rozhodnutí se postará soud o jeho provedení. Nejde totiž o odpovědnost soudu za provedení výkonu rozhodnutí, nýbrž o povinnost soudu vykonat všechny potřebné úkony za účelem provedení výkonu rozhodnutí. Provedení výkonu pak náleží peněžnímu ústavu (§ 307 o. s. ř.).

Postup okresního soudu v řízení o výkon rozhodnutí byl zcela v souladu s procesními předpisy. Z hlediska uplatněných dovolacích důvodů je rozhodnutí odvolacího soudu správné, dovolací soud proto dovolání podle ustanovení § 234b odst. 2, věty první před středníkem, o. s. ř. zamítl.